

Den dag tiden gik baglæns

★★★★★☆☆ **Fortællinger.** I »Det fuldkomne mord« skriver den kultdyrkede forfatter Djuna Barnes med glasklar sælsomhed.

Af **Jeppe Krogsgaard Christensen**
jech@berlingske.dk

Selv de største forfattere har glæde af et godt netværk. Vel er der enere, ensomme ulve, der klarer sig på egen hånd, men kaster man et blik ud over litteraturhistorien, ja, så er de fleste forfatters navne tæt forbundet med andres.

En forklaring er naturligvis, at mennesker altid søger ligesindede eller lidelsesfæller. En anden, at sådan kan den ene hjælpe den anden frem. Tag bare Djuna Barnes, der i 1936 fik »Nattens skove« udgivet på det vel-estimerede forlag Faber & Faber med hjælp fra selveste T.S. Eliot. Han skrev også forord til romanen, der kredsede om homoseksualitet - et tabuiseret emne på den tid - og var en såkaldt *roman à clef*, altså en fortælling om Djuna Barnes' eget liv under en tynd fernisaffiktion.

Romanen blev siden hen en kultklassiker og er det stadig i kraft af sit distinkte sprog, som Eliot i forordet skrev var så godt, »that only sensibilities trained on poetry can wholly appreciate it.« Altså at kun trænede poesilæsere fuldt ud kan sætte pris på det.

Sandt er det i det hele taget, at Djuna Barnes ikke er for alle. Det fremgår også af de to fortællinger, det danske forlag Virkelig nu udgiver som en del af deres på én gang fortrinlige og dybt sympatiske Bestiarium-serie. I år har de udgivet et udpluk af Edith

Foto fra forlaget

Södergrans breve, en selvbiografisk fortælling af Virginia Woolf, tekster af Robert Walser og andre fund i en uhyre smuk indbinding, der både spejler udgivelsernes skønhed og eksklusivitet.

Amerikanske Djuna Barnes hører bestemt til i det fine selskab med sine to såvel krystallklare som sælsomme fortællinger. I »Indian Summer« trækkes hele handlingen op i den første, ret forrygende linje: »I en alder af treoghalvtreds var Madame Boliver ung igen.« Men ikke nok med, at hun tilsyneladende er blevet yngre; hun går også fra at have haft et trist udseende til det modsatte. Nu er hun smuk, mens hun tidligere, som det hedder med et af de mange brillante billeder, så sådan ud: »Det stramt tilbagestrøgne hår udsatte hendes ansigtstræk for den absolutte og utiltalende nøgenhed som visse rene værelser udsættes for, når tunge og melankolske gardiner trækkes fra.«

Med hendes opblomstring, hendes indian summer, følger et nyt liv, hvor også kærligheden, som hun ellers havde opgivet og følt sig uværdig til, bliver hende til del. Det hele får dog en ende, hvis pludselighed Djuna Barnes illustrerer ved at lade sætningen »Og en skønne dag døde hun så« lande som en bombe midt i lykken.

»Indian Summer er en fortælling, der lig F. Scott Fitzgeralds 1922-novelle »Benjamin Buttons forunderlige liv« lader et menneskeliv gå baglæns, selv om det er på en mindre tydelig, mere sælsom facon. Og netop sælsomheden går igen i udgivelsens anden fortælling, »Det fuldkomne mord«, der handler om en professor i dialektforskning. »Omgi-velsernes påvirkning af tungen havde været hans livsværk«, som det lyder i den fænomenale, meget morsomme åbning, hvorefter professoren møder en irrationel, stærkt fascinerende kvinde. Måske er hun et rent fantasifoster i professorens indre, der på en eller anden måde udgør det optimale forskningsobjekt, men forsvinder fra ham i byens vrimmel.

Begge fortællinger har en dragende kvalitet og er nok underlige, men besidder ikke desto mindre en egen indre logik. Hvordan dén logik ser ud, sådan helt præcist, er svært eller måske ligefrem umuligt at forklare. Men den er der. Det kan mærkes af enhver læser. Måske stærkest af dem, Eliot kaldte trænede poesilæsere.

Titel: Det fuldkomne mord. **Forfatter:** Djuna Barnes. **Oversætter:** Karsten Sand Iversen. **Sider:** 30 sider. **Pris:** 90. **Forlag:** Virkelig.

Kunstens evige trodsalder

★★★★☆☆ **Noveller.** Adda Djørup krydrer surrealistiske indfald med henvisninger til Hemingway og peger på oprørskhed i livet og i kunsten.

Af **Eva Pohl**
kultur@berlingske.dk

Går vi alle rundt med en indre oprørskhed? Og har vi derfor vanskeligt ved at skjule et smil i mundvigen, når vi læser om personer med styrke til at træde op mod dominerende kræfter?

Spørgsmålet melder sig, når man læser Adda Djørups noveller »Poesi og andre former for trods«, hvor man ikke kan lade være med at synes om den stædighed, ulydighed og oprørske handlekraft, der beskrives hos de meget forskellige personer, der optræder undervejs.

Med henvisning til Ernest Hemingways erindringer fra sit ophold i Paris i 1920'erne, »Der er ingen ende på Paris«, handler det i en novelle med samme titel om en kvinde med et usædvanligt jagtinstinkt og overraskende snarrådighed. Stilen er energisk og spændingsfyldt i denne særligt stærke tekst, hvor man bliver suget ind i den farefulde situation, der udspiller sig, da en kvinde i en hvidvinsrus kaster sig ud i en conference-flirt i Paris og opdager, at hun er trådt helt hen til kanten af afgrunden. Også Karen Blixen er med, hun dukker indirekte op, da den handlekraftige kvinde identificerer sig med »baronessen« og føler sig som dagens jæger.

Det er i det hele taget, som om Adda Djørup vil understrege, at litteratur står på skuldrene af klassikere. En forbindelsestråd til litteraturhistorien er der således også, da hun i novellen »«To the Lighthouse» refe-

rer til Virginia Woolfs roman af samme navn. Her finder en psykisk sårbar patients usædvanlige tavshed forståelse hos en knusende rolig psykolog. Her er der fokus på det sitrende rum omkring det usagte, psykologen behøver blot at sige »jamen så«, og reaktionen er positiv, og sådan er der mange usædvanlige og mere eller mindre absurde situationer i disse noveller, hvor personerne opfører sig alternativt og finder en ny indsigt.

Visse steder kammer det over, andre gange indkredses en vigtig erkendelse. Adda Djørup viser, at hun mestrer kunsten at skrive kort og dynamisk med en fanden-i-voldsk tone og i flere sammenhænge med sympatisk tro på den livskraftige trods. Sugende er dog den melankoli, der kun i nogle situationer balanceres af surrealistiske og humoristiske modtræk. Det sørgmodige stikker sit lidende ansigt frem, når det for eksempel hedder, at »Jeg er også lige så blød og bedrøvet som jeg altid har været«.

At Adda Djørup peger på forskellige former for oprørskhed, i livet såvel som i kunsten, er fint. . Kunstnere er jo i en evig trodsalder, sådan som det med et glimt i øjet beskrives i novellen »Poesi«, hvor en ældre kollega giver den unge digter et godt råd. Det bliver taget med et gran salt - og lidt kvalitetsvin i glasset.

Titel: Poesi og andre former for trods. **Forfatter:** Adda Djørup. **Sider:** 150. **Pris:** 250 kr. **Forlag:** Samlere

Foto: Erik Refner